

בס"ד. ש"פ תצוה, פ' זכור, י"ג אדר, ה'תשט"ז

(הנחה בלתי מוגה).

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר¹, ואמרו רז"ל² אורה זו תורה. ואיתא במאמר אדמו"ר הזקן³, דצריך להבין מהו לשון אורה בלשון נקבה, והרי התורה נקראת בכ"מ בשם אור, כמ"ש ותורה אור, ומהו אומרו אורה בלשון נקבה. אך הענין הוא, דפירוש אורה הוא מלשון מאירה, שממנו נמצא מציאות האור, והוא לשון מפעיל, כמו מאכיל כו'.

(ב) **וביאור** הענין יובן בהקדים אשר יש ב' מדריגות באתערותא דלעילא, הא', הבא בסיבת אתערותא דלתתא, והב', הבא מצד עצמה בלא אתערותא דלתתא⁴. וצריך להבין, מהו הצורך באתערותא דלתתא, דמאחר שיכול להיות אתערותא דלעילא מצד עצמה, מהו הצורך באתעדל"ת. אך הענין הוא, דע"י אתעדל"ת, הנה האתעדל"ע הבאה בסיבתה היא מדריגה יותר נעלית (העכער און טיפער) מהמשכת האתעדל"ע שמצד עצמה, לפי שהאתעדל"ת מגעת למעלה יותר, כידוע ע"פ אשת חיל עטרת בעלה, ובינה יתירה ניתנה באשה יותר מבאיש⁵. וראי' לזה, שהרי ההמשכה שע"י אתעדל"ע שמצד עצמו באה למטה ע"י ריבוי צמצומים ולבושים שונים, וכמו בריאת שמים וארץ שהוא ע"י צמצומים ולבושים, לפי שההמשכה היא בדרך אתעדל"ע מצ"ע, משא"כ ההמשכה שע"י אתעדל"ת באה באופן של ניסים ונפלאות שלמעלה מסדר השתלשלות וצמצומים ולבושים, וכמו הנס דפורים שהי' בימי מרדכי ואסתר, והיינו לפי שההמשכה דפורים היתה מצד העבודה שלמטה דוקא. וזהו ג"כ מה שבפורים כתיב⁶ וקבל היהודים את אשר החלו לעשות,

(1) אסתר ח, טז.

(2) מגילה טז, ב.

(3) נדפס לאח"ז במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' סב ואילך. וראה גם בארוכה שערי אורה שערי הפורים ד"ה וקבל היהודים פכ"ט ואילך (צז, א ואילך). וראה ג"כ ביאור השייך להמאמר בלקו"ש ח"א ע' 324 ואילך [נדפס ג"כ בהוספות למאמרי אדה"ז שם ע' עדר

ואילך].

(4) משלי ו, כג.

(5) ראה תו"א בשלח טז, ג ואילך. לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. תוריע כ, א ואילך. ובכ"מ.

(6) משלי יב, ד.

(7) נדה מה, ב.

(8) אסתר ט, כג.

שבמתן תורה הי' רק ההתחלה בלבד, ובפורים הוא הקיום⁹, שזהו לפי שהמשכה שבמ"ת היתה בדרך אתעדל"ע, דעם היות שגם בשעת מ"ת הקדימו נעשה לנשמע, הרי ענין זה הי' עי"ז שכפה עליהם הר כגיגית¹⁰, שהו"ע גילוי אהבה רבה מלמעלה¹¹, שהו"ע הר, וכמו שאמר¹² לא כאברהם שקראו הר, דהיינו שבאברהם הי' גילוי האהבה שנקראת הר¹³. וגם מה שעל כל דבור ודבור פרוחה נשמתם¹⁴, הרי ענין זה הי' מצד הדבור, ולא מצד ענינם. וכיון שהמשכה במ"ת היתה בדרך אתעדל"ע, לכן הי' זה התחלה בלבד. ורק בפורים, לאחר ששמדו כל השנה במס"נ¹⁵ מצד עבודתם בדרך אתעדל"ת, אזי קיימו מה שהחלו בשעת מ"ת.

וזוהו מ"ש ליהודים היתה אורה, דהנה, בכ"מ נקראת התורה אור (כנ"ל), דלשון תורה הוא ההוראה והלימוד שיש כבר כיצד להתנהג, שהוראה זו היא מצד השכל והחכמה שנקראים בשם אור. ואמנם ידוע דאאלפך חכמה אאלפך בינה¹⁶ הוא מקור החכמה דתורה. והנה, בזמן מ"ת נתגלה רק בחי' החכמה בלבד, שזהו ותורה אור, אמנם בפורים הנה ע"י העבודה שלמטה, נמשך ונתגלה גם בחי' מקור החכמה שבתורה, שזהו מה שנקרא בשם אורה בלשון מפעיל, שעושה וממשיך את האור דתורה להיות מציאות חכמה כו'.

ג) וממשיך בכתוב: וששון ויקר. והענין בזה, דהנה כתיב¹⁷ אדם ביקר בל ילין, פי' גם אדה"ר כשהי' בג"ע קודם שחטא בעה"ד לא הי' יכול לעמוד בבחי' יקר העליון, לפי שהכלים שלו היו בהגבלה. והיינו, שבחי' יקר הוא בחי' נעלית ביותר, ולכן לא הי' יכול אדה"ר לקבלו, והוא כענין הנזכר בכך עזאי שהציץ ומת¹⁸, ועליו נאמר¹⁹ יקר בעיני הוי' המותה לחסידיו, והיינו שבחי' יקר הוא גילוי נעלה ביותר שפועל ביטול וכלות הנפש. והנה, יקר בגימטריא ש"י²⁰, והו"ע ש"י

9) ראה תו"א מגילת אסתר צו, ג. ד"ה וקבל היהודים תשי"א הערה 4 (תו"מ סה"מ אדר ע' נו. סה"מ תשי"א ע' לו). וש"נ.
 10) שבת פח, א.
 11) תו"א שם צח, ד.
 12) פסחים פח, א. רש"י ויצא כת, יז.
 13) תו"א שם. וראה גם ד"ה ויאמר גו' החדש דש"פ ויק"פ שנה זו ס"ה (לקמן ע' 175).
 14) ראה שבת פח, ב.
 15) ראה תו"א שם צו, א. וראה ד"ה בלילה ההוא תשר"מ (תו"מ סה"מ אדר ע' פה הערה 56. וש"נ).
 16) ע"פ איוב לג, לג. שבת קד, א.
 17) תהלים מט, יג. וראה אוה"ת ויצא קעד, א ואילך.
 18) חגיגה יד, ב.
 19) תהלים קטז, טו. וראה אוה"ת שם, ב.
 20) מאורי אור, י. כה. מקדש מלך לוח"ג נד, ב.

עולמות שעתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק²¹. אמנם, ש"י הוא רק הגימטריא דיקר, היינו, שאין זה האותיות דיקר, כי אם בחילופי אתון בלבד. וכיון שבחי' ש"י אין זה בחי' יקר ממש, לכן אפשר שגילוי זה יתגלה לעתיד לצדיקים, אבל בחי' יקר הוא למעלה יותר, שעז"נ אדם ביקר בל ילין, היינו, שגם אדה"ר כמו שהי' בג"ע קודם החטא לא הי' יכול לקבל בחי' יקר ולישאר במציאותו, לפי שגילוי בחי' זו פועל ביטול וכלות הנפש. אמנם בפורים כתיב ליהודים היתה גו' ויקר, היינו, שע"י העבודה בדרך אתעדל"ת והמס"נ דפורים הגיעו גם לבחי' יקר, ולא באופן שגילוי זה פעל בהם כלות הנפש, אלא שנשארו במציאותם ונתגלה להם בחי' יקר כמו שהם במציאותם.

(ד) **ויש** לומר בדא"פ, שע"פ האמור לעיל יובן ג"כ הטעם דחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע²², שלא מצינו כן בשמחת המועדים, דהגם ששמחת המועדים היא מדאורייתא, מ"מ יש בה הגבלה שב"ד היו שולחים שלוחים²³, היינו, שהשמחה צריכה שמירת ב"ד שלא יהי' שום מכשול, משא"כ בפורים הנה חייב איניש לבסומי עד דלא ידע, ואין חוששים משום מכשול, דכיון שזהו"ע של מצוה, לכן אין בזה חשש מכשול. והענין בזה, דשמחת המועדים, עם היותה מצוה, מ"מ, הרי זה מה שניתן במ"ת, שאז היתה ההמשכה בדרך אתעדל"ע מצ"ע, שהמשכה זו היא בהגבלה, ולכן צריך לזה שמירת ב"ד כו'. אמנם בפורים, כיון שאז נתגלה בחי' אורה גו' ויקר, שהוא גילוי שלמעלה מהשתלשלות והגבלות, הרי זה למעלה מעבודת הביורורים, שלכתחילה אין שום נתינת מקום למכשול כלל כו', ולכן חייב איניש לבסומי עד דלא ידע.

(ה) **ויש** להוסיף בזה, שהמשכת בחי' יקר בפורים היא בבחי' לא ידע כו', אמנם ע"י רצועות התפילין (ויקר אלו תפילין²⁴) ממשיכים בחי' זו על כל השנה שתהי' בהתיישבות, דענין רצועות התפילין הוא שממשיכים מן המוח אל הלב ומן הלב למטה יותר, שלכן הרצועות צריכים להיות ארוכים (וואָס לענגער), עד הרגליים²⁴, לפי שענינם הוא המשכה למטה. וזהו ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, אורה זו תורה, שמחה זה יו"ט, ששון זו מילה ויקר אלו תפילין²⁵, שע"י קיום מצוות

(21) עוקצין בסופה.

שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס תקכט.

(22) מגילה ז, ב.

(24) ראה תו"מ סה"מ אלול ע' רסב הערה

(23) ראה רמב"ם הל' יו"ט פ"ו הכ"א. 68.

אלו ממשיכים בחי' יקר שתהי' בהתיישבות, והיינו, שהמשכה היא לא רק בחי' ש"י (שהיא מחצה תחתונה שבכתר²⁵), הגימטריא דיקר, אלא ממשיכים גם בחי' יקר ממש, ובאופן שהמשכה היא בהתיישבות.

---

25) ראה עץ חיים שער יז (שער ז"א) פ"א בהגהה.